

7. Meslektaşlarımıza Yönelik Faaliyetler

7.1. Kamu İhale Kanunu Uygulama Yönetmeliğine İlişkin Çalışmalar

Bilindiği gibi, 1 Ocak 2003 tarihinde yürürlüğe giren Kamu İhale Yasası'nda, "İş bitirme ve iş durum belgesi tutarları ile gerçek şahıslarca denetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş denetleme belgesi tutarları tam olarak, gerçek şahıslarca yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş yönetme belgesi tutarı ise 1/10 oranında dikkate alınır" şeklinde hüküm yer alırken, 8 Haziran 2004'te yapılan değişiklik sonucunda ilgili hüküm, "iş bitirme ve iş durum belgesi tutarları tam olarak, gerçek şahıslarca denetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş denetleme belgesi tutarı 1/5, gerçek şahıslarca yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş yönetme belgesi tutarı 1/10 oranında dikkate alınır" şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmelik değişikliği, iş bitirme ve iş durum belgesi tutarları tam olarak; gerçek şahıslarca denetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş denetleme belgesi tutarının 1/5, gerçek şahıslarca yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş yönetme belgesi tutarının 1/10 oranında dikkate alınmasını hüküm altına almaktaydı.

Odamız, Kamu İhale Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nde yapılan bu değişikliğin iptali ve yürütmenin durdurulması istemi ile Danıştay'a başvurdu. Ayrıca, Yönetmelik değişikliğinin iptal edilmesi hedefiyle şubelerimiz aracılığı ile imza kampanyası açılmış, toplanan imzalar Kamu İhale Kurulu'na elden teslim edilerek Kurul yöneticileriyle görüşülmüş, teslim öncesi ise KİK binası önünde basın açıklaması yapılmıştır.

Odamız tarafından 08.06.2004 tarih ve 25486 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik değişikliğinin iptali için yürütmenin durdurulması talebi ile Danıştay'a dava açılmış, 21 Eylül 2005 tarihinde sonuçlanan dava ile yürütmenin durdurulması kararı alınmıştır.

7.2. Asgari Ücret

Özel Sektörde, Sosyal Sigortalar Sosyal Güvenlik Kurumuna tabi olarak ücretli çalışan üyelerimizin, mühendislik hizmetine karşılık almış oldukları ücretlerin belirli bir asgari düzeye çıkarılması amacıyla, Yönetim Kurulumuz 7/92.i sayılı kararıyla oluşturulmuş Kamu ve Özel Sektör Çalışanları Özlük Hak ve Sorunları Komisyonu ile Etüd Proje Rapor Değerlendirme ve Kriter Tespit Kurulu çalışmalarına paralel olarak 22/423 sayılı kararını yürürlüğe almıştır. Yürürlüğe alınan karar aşağıdaki gibidir:

"Üye Kayıt belgesi verilirken 24 Şubat 2005 tarih ve 16/311 sayılı kararla ibraz edilmesi zorunlu kılınmış ve yürürlükte olan SSK Prim ve Hizmet Belgelerinde SSK prim matrahına esas net ücretin tespitinde; Kamuda Teknik Hizmetler Sınıfında görev yapan ve 8 nci derece 1 nci kademedeki ücret alan bir inşaat mühendisinin almış olduğu net ücretin (2005 yılı için 850.-YTL) baz alınmasına ve kararın 1 Ağustos 2005 tarihinden itibaren geçerli olmasına"

Kararla birlikte tüm birimlerimizde uygulamaya geçilmiş, üyelerimizin asgari 850.-YTL ücret olarak çalıştıklarına dair SSK Hizmet ve Prim Belgesi istenerek ücretlerde belirli bir iyileştirme sağlanmaya çalışılmıştır.

7.3. İnşaat Mühendisliğinde Mesleki Eğitim

Mesleki Eğitim Kurulu tarafından hazırlanan mesleki eğitimin standardize edilmesine yönelik rapor.

29.12.2005

1. Amaç

İnşaat mühendisliğinde mesleki eğitim amacı; inşaat mühendisliğinin sorumluluk ve faaliyet alanına giren konularda inşaat mühendislerinin ve toplumun ihtiyaçlarını gözetecek inşaat mühendislerinin gelişimini sağlamak, bilgi birikimini arttırmak ve yetkinleşmesi için zemin oluşturmak amacıyla merkezde ve şubelerde uygulanacak kurs ve seminer gibi eğitim programlarının konularını, içeriğini, süresini ve ücretleri tespit etmek, sınav sonuçlarını değerlendirmek veya ilgili kurulları oluşturmak, katılım veya başarı belgesi vermek, ayrıca inşaat sektöründe görev üstlenecek usta, teknisyen ve teknikerlere yönelik verilebilecek eğitim ve belgelendirme programlarını hazırlamak ve takip etmektir.

Bu çerçevede 30.Ekim.2005 tarihinde Resmi Gazete'de yürürlüğe giren yönetmelikle "Serbest İnşaat Mühendisi" ve "Serbest Yapı Denetçisi" belgesi alabilmek için mesleki eğitimden iki yıl içinde en az 20 puan toplanması gerekmektedir. Bu amaçla İMO Mesleki Eğitim Kurulu yönetmelikte tanımlanan uzmanlık alanları için mesleki seminerlerinin planlanıp, yapılması ve değerlendirilmesi konusunda bu kuralları hazırlamıştır. Bu kuralların yürütülmesinde İMO Yönetim Kurulu'nun görevlendireceği bir üye ile Mesleki Eğitim Kurulu yetkili olacaktır.

2. Mesleki Eğitimin Yürütülmesi

Eğitim komisyonu mesleki eğitim türlerini ve konularını inşaat mühendisliğinin tanımlanan yapı, geoteknik, ulaştırma, hidrolik ve su kaynakları, kıyı ve liman, yapım yönetimi ve yapı işletmesi, yapı malzemeleri uzmanlık alanlarının sorumluluk ve faaliyet alanına giren konularda toplumun ihtiyaçlarını gözetecek belirler. Mesleki eğitim inşaat mühendislerinin gelişimini sağlamak, bilgi birikimini arttırmak ve yetkinleşmesini sağlamak için belirlenen şubelerde kurs ve seminer olarak yapılır. Eğitim programlarının konularını, içeriğini, süresini ve ücretlerini tespit etmek, sınav sonuçlarını değerlendirmek, katılım ve başarı belgesi vermek bu programı düzenleyen şube tarafından, Mesleki Eğitim Kurulu'nun onayı alınarak belirlenir. Mesleki Eğitim Kurulu, yapılan eğitim programlarının içerik, düzey ve puan bakımından paralellliğini sağlar, şubelerin mesleki eğitim faaliyetlerini destekler, eğitim kurumlarındaki öğretim elemanları ile beraber çalışmalarını teşvik eder. Eğitim programları şubeler tarafından geliştirilip Mesleki Eğitim Kurulu'nun onayına sunulabileceği gibi, Mesleki Eğitim Kurulu tarafından hazırlanıp şubelerde uygulanması için yönetim kuruluna teklif edilebilir.

3. Mesleki Eğitiminin Uygulama Türleri

Mesleki eğitim çeşitli şekillerde uygulanabilir. Bunlardan bazıları aşağıdaki verilmiştir:

- Tekil konferans türünden sunuş yapılması,
- Bir günlük dizi seminer yapılması,
- Bir kurumdaki inşaat mühendislerine yönelik mesleki eğitim yapılması,
- Hazırlanacak kapsamlı eğitim serilerinin İMO'ya bağlı birimlerde tekrarlanması suretiyle eğitimin yaygınlaştırılması,
- Önemli inşaat mühendisliği alanlarında özellikli uygulamalarının yerinde incelenmesi,
- Haftalık kurs ve seminerler düzenlenmesi,

4. Mesleki Eğitim Konuları

Mesleki eğitim konuları ve eğitimleri Mesleki Eğitim Komisyonu tarafından belirlenip şubelere önerilebilir. Konuların ayrıntı seviyesinin belirlenmesinde çok basit veya çok ayrıntılı olmamaları için özen gösterilmesi uygundur. Şubeler tarafından doğrudan önerilecek konu ve eğitimci tespitinde aşağıdaki hususlara uyulması önerilir:

- İnşaat mühendisliği eğitiminin çeşitli okullarda farklı seviyelerde verilmesinden dolayı oluşan seviye farklılığının belirli ölçüde birbirine yaklaştırılması (Bu tür eğitime katkı öğreticiliği iyi olan üniversite öğretim üyelerinden alınabilir),
- Genellikle inşaat mühendisliği eğitiminde verilmeyen, ancak uygulamada çalışma süresinde kazanılan bilgi ve tecrübelerin en azından belirli bölümünün kazandırılması (Bu tür eğitime katkı uygulamada bilgi ve tecrübe kazanmış belirli mesleki geçmişi olan inşaat mühendislerinden alınabilir).
- Mezuniyetinden sonra ortaya çıkan çeşitli bilgi ve teknolojik gelişmelerin kazandırılması (Bu tür eğitime katkı bu bilgi ve teknolojiye sahip inşaat mühendislerinden alınabilir),
- Uygulamada güncelik kazanan konuları ayrıntılı biçimde ilgililere açıklanması (Bu tür eğitime katkı bu konuyu çalışan ve kullananlardan alınabilir).

5. Mesleki Eğitiminin Başarısı

Şubeler tarafından düzenlenecek eğitim programlarının yeterli başarıya ulaşması için özen gösterilmesi gereken hususlar:

- Eğitim verildiği yerin uygun olması (ışık ve ses düzeni, ısıtma ve havalandırma), arada servis yapılması,
- Programın zamanlama ve konu bakımından katılımcılara uygun olması,
- Kullanılan eğitim malzemesinin çekici olması,
- Konuyu içeren bir kendi içinde olabildiğince bütün ve uygun sayıda kaynak veren notun dağıtılması,
- Katılım belgesi ve sınav yaparak başarı belgesi verilmesi,
- Her eğitim faaliyetinin eğitim süresi ve sınav bulunmasına göre bir "İnşaat Mühendisliği Eğitim Puanı" karşı getirilmesi,
- Her sunuş sonunda soru-cevap bölümünün bulunması,
- Dizi seminerler sonunda değerlendirme anketinin yapılması,

6. Mesleki Eğitimin Değerlendirilme ve Belgelendirilmesi

Her türlü eğitim programında katılanlara yönelik değerlendirilme ve belgelendirme yapılarak Katılım Belgesi ve yapılacak sınavda başarılı olanlara Başarı Belgesi verilir. Katılım belgesi alabilmek ve eğitim sonunda yapılacak sınava girebilmek için eğitim faaliyetinin en az %75 'ine katılmak gerekir. Yapılacak değerlendirme sınavı, eğitim yapanın sorumluluğunda şube yetkilileri tarafından yapılır ve değerlendirilir. Verilecek belgede; programın konuları, süre ve belirlenen İnşaat Mühendisliği Eğitim Puanı (İMEP) ve ilgili uzmanlık alanı yazılır. Bir eğitim programı birden çok uzmanlık alanında farklı İnşaat Mühendisliği Eğitim Puanı'na sahip olabilir. Bu puanın belirlenmesinde eğitim programının süresi, süre sonunda yapılan sınavda başarı gösterilmesi ve eğitimi alan tarafından yapılan katkı göz önüne alınır. Genel olarak her bir eğitim saati katılım durumunda 0.2-0.5 arasında İMEP ve başarı durumunda katılım puanının iki katının İMEP olarak kabul edilmesi tavsiye edilir. Mesleki Eğitim Kurulu bu puanlamanın bütün eğitim programlarda eşit ağırlıkla tespit edilmesine gayret eder. Şubeler tarafından Mesleki Eğitim Kurulu'nun onayı alınmadan düzenlenen eğitim programlarına puan verilmez. İMO eğitim faaliyetleri dışında herhangi bir eğitime katılanların bu faaliyetin geçerli sayılıp puanlandırılabilmesi için, bu eğitime ait içerik ve katılım seviyesine içeren belgeleri saklaması ve değerlendirme için sunması gerekir.

7. Mesleki Eğitim Programlarının Konuları

Eğitim program konuları şubeler tarafından tespit edilir. Bunun yanında Mesleki Eğitim Kurulu şubelere bir dizi eğitim konusu tavsiye edebilir ve bunlardan bir kısmının düzenle-

mesini doğrudan yapacağını bildirebilir. Konular aşağıda uzmanlık alanlarına göre başlıklar halinde verilmiş olup, ihtiyaca göre değişik konular da ele alınabilir:

Genel: İnşaat mühendisliğinin temel bilgileri: Gerilme, şekil değiştirme ve yer değiştirme, elastik ve plastik malzeme, basit mukavemet durumları, burkulma, taşıyıcı sistem ve elemanları (bu konuda eğitim bütün uzmanlık alanlarında yapılabilir),

- a. Yapı uzmanlık alanı: Yapı malzemeleri, beton üretim ve denetimi, güçlendirme malzemeleri, betonarme ve çelik yapıların boyutlandırılması ve taşıyıcı sistem düzenlenmesi, Betonarme yapılarda donatı yerleştirme teknikleri, Prefabrik ve öngerilmeli yapılar, deprem yönetmeliğinin yapı dinamiği temelleri, depreme dayanıklı çelik ve betonarme yapılar, depreme dayanıklı yığma ve ahşap yapılar, mevcut betonarme ve çelik yapıların deprem güvenliğinin incelenmesi ve güçlendirilmesi, mevcut yığma ve tarihi yapıların deprem güvenliğinin incelenmesi ve güçlendirilmesi, yapılarda hasar tespiti,
- b. Geoteknik uzmanlık alanı: Geoteknik temel bilgiler, zemin dinamiği, deprem geotekniği, temel mühendisliği, yüzeysel ve derin temeller, istinat yapıları, kazıklı temeller,
- c. Ulaştırma uzmanlık alanı: Şehirler arası ve şehir içi ulaşım, karayolu, demiryolu, deniz yolu ve hava yolları alt yapılar, üst yapılar, kavşaklar, metro ve hafif raylı sistemler, trafik güvenliği,
- d. Hidrolik ve su kaynakları uzmanlık alanı: Akışkanlar mekaniği, hidroloji, barajlar, hidro elektrik santraller, su temini ve dağıtımı, sulama kurutma yapıları, sanat yapıları, arıtma tesisleri, akarsu düzenleme yapıları, havza düzenlenmesi
- e. Kıyı ve liman uzmanlık alanı: Akışkanlar mekaniği, hidrolik, kıyı ve deniz yapıları
- f. Yapım yönetimi ve yapı işletmesi uzmanlık alanı: Yapım yöntemi: şantiye ve proje yöntemi, iş programı hazırlanması, iş güvenliği ve işçi sağlığı, yasal ve hukuksal konular
- g. Yapı malzemeleri uzmanlık alanı

Ek:

1. Aşağıda bir ek eğitim belgesi örneği verilmiştir.
2. Aşağıda yapı uzmanlık alanına ait eğitim konuları verilmiştir. Bu konular yapı uzmanlık alanının önemli bir kısmını kapsamakta ise de, uygun eklemeler her zaman yapılabilir. Komisyon diğer uzmanlık alanlarına ait konuları tespit etmek için çalışmalarına devam etmektedir.
3. Aşağıda yapı uzmanlık alanında eğitim faaliyeti düzenlemede imkanları sınırlı olan şubeler için iki eğitim serisi sunulmuştur. Şubelerden gelecek taleplere göre bu eğitim dizsin şubelerde veya ilgili bölgede sunulması için komisyon tarafından organizasyon yapılabilecektir. Bu dizi de verilen konular şubelerden gelecek ihtiyaç ve dileklere göre uygun şekilde değiştirilebilir.

Örnek Eğitim Belgesi

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Mesleki Eğitim Belgesi	
Belge no:	34/2006/YP/0010
Katılanın adı	İnş Müh. Ahmet Bayrak
Oda sicil no	
Eğitim programının adı	Betonarme yerüstü ve yeraltı yapılar
Eğitim tarihi ve toplam süresi	12.10.2005-13.12.2005 24 saat
Eğitim programının uzmanlık alanı	Yapı Uzmanlık Alanı
İnşaat mühendisliği eğitim puanı	12
Katılım / başarı	Katılım
Onay tarihi ve imza	10.10.2005 İMO İstanbul Şube Başkanı Cemal Gökçe

Yapı Uzmanlık Alanı Eğitim Konuları

Sıra	Saat	Yapı Uzmanlık Alanı Eğitim Konuları
1		Cisimlerin mukavemetinin temelleri
2		Yapı statik bilgileri
3		Taşıyıcı elemanlarda sonlu elemanlar yöntemi
4		Betonarme kesit hesaplarının ilkeleri
5		Betonarme yapı elemanlarının boyutlaması
6		Betonarme elemanlarda davranış modelleri
7		Betonarme elemanlarda donatı düzenleme ilkeleri
8		Betonarme yapılarda taşıyıcı sistem düzenlenmesi
9		Çelik yapı elemanlarında boyutlama ilkeleri
10		Çelik yapılarda taşıyıcı sistem düzenleme ilkeleri
11		Çelik sanayi yapıları
12		Çelik yapılarda kompozit taşıyıcı elemanlar
13		Çelik yapıların yorulma ve kırılmaya göre boyutlandırılması
14		Çelik yapıların kaynak ve bulon uygulamaları
15		Büyük açıklıklı çelik yapılar
16		Çok katlı çelik yapılar
17		Çelik yapıların taşıma gücü yöntemine göre boyutlandırılması
18		Mevcut betonarme yapıların yükleme deneyi ile tahkiki
19		Mühendislik sismolojisi
20		Deprem yönetmeliğinde yapı dinamiği kavramları
21		Deprem yükleri altında çözümleme yöntemleri
22		Deprem etkisinin karşılanmasında sismik yalıtım
23		Depreme dayanıklı betonarme yapıların boyutlaması
24		Depreme dayanıklı çelik yapıların boyutlaması
25		Yapıların performans kavramına dayalı deprem güvenliklerinin incelenmesi
26		Mevcut betonarme binalarda deprem güvenliğinin belirlenmesi ve güçlendirme ilkeleri
27		Betonarme yapıların güçlendirilmesi ve güçlendirme örnekleri
28		Mevcut betonarme binaların çelik ile güçlendirilmesi
29		Betonarme binalarda deprem perdelerinin yerleşim ve tasarımı
30		Betonarme yapıların güçlendirilmesinde lifli polimer uygulamaları
31		Mevcut çelik yapıların deprem güvenliğinin belirlenmesi ve güçlendirme ilkeleri
32		Çelik yapıların güçlendirilmesi ve güçlendirme örnekleri
33		Yığılma yapılar ve davranışları
34		Prefabrik panolu yapıların tasarım ilkeleri
35		Öngerilmeli betonarme yapıların tasarım ilkeleri
36		Prefabrik sanayi yapılarının tasarımı
37		Betonarme depoların tasarım ilkeleri

Yapı Uzmanlık Alanında Sunulabilecek İki Eğitim Program Serisi

Yapı uzmanlık alanında birinci eğitim serisi			
Saat	1. gün	2. gün	3. gün
3	Betonarme kesit hesaplarının ilkeleri	Çelik yapılarda taşıyıcı sistem düzenleme ilkeleri	Deprem yükleri altında çözümleme yöntemleri
3	Betonarme elemanlarda donatı düzenleme ilkeleri	Deprem yönetmeliğinde yapı dinamiği kavramları	Mevcut betonarme binalarda deprem güvenliğinin belirlenmesi ve güçlendirme ilkeleri

Yapı uzmanlık alanında ikinci eğitim serisi			
Saat	1. gün	2. gün	3. gün
3	Betonarme yapı elemanlarının boyutlaması	Mühendislik sismolojisi	Betonarme yapıların güçlendirilmesi ve güçlendirme örnekleri
3	Betonarme yapılarda taşıyıcı sistem düzenlenmesi	Depreme dayanıklı betonarme yapıların boyutlaması	Taslak deprem yönetmeliğinde yapıların taşıyıcı sistem güvenliklerinin değerlendirilmesi

Sıra	Saat	Geoteknik uzmanlık alanı eğitim konuları
1		Yapı mühendisliğinde zemin mekaniği ve temel mühendisliğinin ilkeleri
2		Zemin sınıflandırılması, endeks özellikleri ve zemin dane yapısı
3		Kompaksiyon ve zeminlerde geçirgenlik konsolidasyon özellikleri
4		Zeminlerde kayma mukavemeti ve efektif gerilme kuramı
5		Zeminlerde gerilme şekil değiştirme davranışları
6		Sığ temeller, derin temeller
7		Pasif ve aktif basınç, istinat yapıları, şev stabilitesi
8		Makina temellerinin tasarımı
9		Geosentetiklerin temel mühendisliğindeki uygulamaları
10		İnşaat mühendisleri için geosentetik bilgiler ve temel tasarımı
11		İstinat yapıları
12		Zeminlerin sıvılaşması
13		Zeminlerin iyileştirilmesi

Sıra	Saat	Ulaştırma uzmanlık alanı eğitim konuları
1		Karayolları mühendisliği
2		Demiryolları mühendisliği
3		Kavşak düzenlenmesi

Sıra	Saat	Hidrolik ve su kaynakları uzmanlık alanı eğitim konuları
1		Temel hidrostatik ve hidrodinamik bilgiler
2		Akarsu yapıları
3		Barajlar
4		Su alma yapıları
5		Sulama ve kurutma

Sıra	Saat	Kıyı ve liman uzmanlık alanı eğitim konuları
1		Temel hidrostatik ve hidrodinamik bilgiler
2		Limanların projelendirilmesi
3		Kıyıların düzenlenmesi ve korunması

Sıra	Saat	Yapım yönetimi ve yapı denetimi mühendisliği uzmanlık alanı eğitim konuları
1		İş programı hazırlama teknikleri
2		Bilgisayar destekli planlama metodu
3		İnşaat iş güvenliği (Mevzuat ve yönetmelikler)
4		Proje yönetiminin temel ilkeleri
5		İnşaat hukuku
6		Kamu ihale sistemi ve teklif hazırlama
7		İnşaat sektöründe mali tablolar ve yorumlama
8		İnşaat firmalarında yeniden yapılanma

Sıra	Saat	Yapı malzemeleri uzmanlık alanı eğitim konuları
1		Beton üretimi, denetimi ve dayanıklılığı ve kalıp tekniği
2		Donatı çeliği ve özellikleri
3		Yerinde beton ve donatı niteliğinin belirlenmesi
4		Onarım ve güçlendirme malzemeleri
5		Binalarda ısı ve su yalıtımı

7.4. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Proje ve Fenni Mesuliyet Hizmet Bedelleri Cetveli

Etüt Proje Rapor Değerlendirme ve Kriter Tespit Kurulu (EPRDKTK) tarafından hazırlanarak İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kuruluna sunulan ve Yönetim Kurulunca kabul edilen "TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Proje ve Fenni Mesuliyet Hizmet Bedelleri Cetveli" şöyledir:

- Asgari proje bedelleri ve inşaat mühendisliği asgari ücret konularının 39. Dönemde kurulan diğer kurul ve komisyonlar ile görüş alışverişinde bulunularak koordineli biçimde öncelikli olarak gündeme alınmıştır.
- Mevcut yapı denetim yasası ve taslak çalışmalarının ışığında uygulama önerileri getirilmesine çalışılmıştır.
- Proje-fenni mesuliyet ücret oranları uygulamalarında şubelerin hesap yöntemlerinin benzer olmasına karşın genelde tek tip bir formül kullanımının çok yararlı olacağına karar verilmiş ve yılda bir kez değiştirme hakkı saklı kalmak üzere şubelerden bölge katsayılarını belirlemeleri istenmiştir.
- Yapı sınıfı katsayısı kavramının içeriğinin değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.
- Uygulanacak bölge katsayılarında şubeler için 0,70 ve temsilcilikler için 0,5 değerinin alt sınır olarak belirlenmiştir.

- İnşaat Mühendisliği Hizmet Bedellerinin belirlenmesinde, Avrupa İnşaat Mühendisleri Konseyi (ECCE)' nin konuya ilişkin raporlarının edinilerek bu konuda yapılacak çalışmaya kaynak teşkil etmesine karar verilmiştir.
- 23 Şubat 2005 tarih ve 25736 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe giren, "TMMOB Mimarlık-Mühendislik Hizmetleri ve Asgari Ücret-Asgari Çizim ve Düzenleme Esasları Yönetmeliği" incelenerek, EPRDKTK tarafından hazırlanan ve 20Aralık 2004 tarih, 239 sayılı Oda Yönetim Kurulunca kabul edilerek yürürlüğe giren "TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Proje ve Fenni Mesuliyet Hizmet Bedelleri" kurul çalışması ile arasında oluşan temel uygulama farklılıkları; proje yineleme katsayısı, bölge katsayısı ve fenni mesuliyet ücretleri ele alınarak gerekli uyarlamalar yapılmıştır.
- Söz konusu hususlarda yapılan revizyonlar ile İMO yönetmeliği, 30 Haziran 2005 tarih, 452 sayılı Oda Yönetim Kurulu Kararı ile TMMOB yönetmeliğine uyumlu hale getirilmiş ve aşağıda verilen nihai şekline getirilmiştir.
- İnşaat mühendisliği asgari ücret belirleme sistematığı formülize edilerek bir şablon oluşturulmuştur. Yapılan bu tabloda güncel verilerin tutarlılığı Bayındırlık Bakanlığı bünyesinde yeni mezun bir inşaat mühendisininin 2005 yılı itibari ile 8. derece 1. kademesinde göreve başladığında eline geçen net ücret baz alınarak sağlanmıştır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Proje ve Fenni Mesuliyet Hizmet Bedelleri

Proje ve fenni mesuliyet hizmet bedelleri aşağıdaki formül aracılığı ile belirlenecektir.

$$PÜ: YA \times BM \times YSK \times PÜO \times İMHO \times PYK \times HB \times BK \quad (1)$$

$$FÜ: YA \times BM \times YSK \times FÜO \times İMHO \times FYK \times HB \times BK \quad (2)$$

Tanımlar:

PÜ (Proje Ücreti): Yukarıdaki birinci formüle göre hesaplanan proje ücretidir.

FÜ (Fenni Mesuliyet Ücreti): Yukarıdaki ikinci formüle göre hesaplanan fenni mesuliyet ücretidir.

YA (Yapı Alanı): Bina oturma alanı ve kat alanları ile mühendislik hesabı gerektiren kapalı ve açık alanların toplamıdır.

BM (Birim Maliyet): Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yapı yaklaşık maliyeti hesabında kullanılan birim maliyetleridir. Tablo 1'den alınacaktır.

YSK (Yapı Sınıfı Katsayısı): Yapının inşaat mühendisliği hizmeti zorluğunu belirleyen katsayıdır. Tablo 2'den yararlanılarak hesaplanan yapı sınıfı puanına göre Tablo 3'ten seçilecektir.

PÜO (Proje Ücret Oranı): Statik proje hizmetinin yapı yaklaşık maliyetinden alacağı payı belirleyen katsayıdır. Tablo 4'ten alınacaktır.

İMHO (İnşaat Mühendisliği Hizmet Oranı): 0.75 Alınacaktır.

PYK (Proje Yineleme Katsayısı): Bir projenin aynı parselde birkaç kez uygulanması durumunda proje ücreti hesabında kullanılması gereken katsayıdır. Tablo 5'ten ilgili katsayıların toplanması ile hesaplanacaktır.

HB (Hizmet Bölümleri): Proje hizmetleri aşamalarından hangilerinin gerçekleştirilmiş olduğuna bağlı olarak hesaplanan katsayıdır. Tablo 7'den ilgili katsayıların toplanması ile hesaplanacaktır.

BK (Bölge Katsayısı): Şube ve Temsilciliklerin ücret hesabında kullanılmak üzere, şehir merkezi ve ilçeler için belirledikleri katsayılarıdır. Tablo 9'dan alınacaktır.

FÜO (Fenni Mesuliyet Ücret Oranı): Fenni Mesuliyet hizmetlerinin yapı yaklaşık maliyetinden alacağı payı belirleyen katsayıdır. Tablo 4A'dan alınacaktır.

FYK (Fenni Mesuliyet Yineleme Katsayısı): Bir projenin aynı parselde birkaç kez uygulan-

ması durumunda fenni mesuliyet ücreti hesabında kullanılması gereken katsayıdır. Tablo 6'dan ilgili katsayıların toplanması ile hesaplanacaktır.

Not 1: Fenni Mesuliyet Süreleri, yapı oturma alanına ve toplam kat adedine göre Tablo 8'de belirtilen Fenni Mesuliyet Süre Cetveli'ne göre bulunacaktır. Yapı sahibi ile Fenni mesul arasında yapılacak sözleşmede, hizmet süresi ve hizmet bedeli ayrıntılı olarak belirtilmelidir. Sözleşme süresinde bitmeyen işler için taraflar yeniden sözleşme yapacaktır. Yapılan sözleşmede herhangi bir süre belirtilmemesi durumunda, hizmet süresi ruhsat süresi ile sınırlı olacaktır.

Not 2: Geçmiş yıllara ait yapı yaklaşık maliyetlerine esas birim maliyetler Tablo 10'da verilmektedir.

Not 3: Proje ve Fenni Mesuliyet ücret oranları (Tablo 4), Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi esas alınarak hazırlanmıştır.

Not 4: Proje ve Fenni Mesuliyet Hizmet Bedelleri'ne ilişkin bu çalışma, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı Yaklaşık Maliyetlerinin açıklanmasına bağlı olarak yılda bir kez yayınlanır.

Not 5: İMO Şube ve Temsilciliklerinde uygulanacak bölge katsayıları, bu çalışmanın yayınlandığı tarihten itibaren 1 yıl boyunca geçerlidir. Bölge katsayıları, İMO Genel Merkez'ine teklif edilmeden değiştirilemez. Şubelerin bu konudaki değişiklik talepleri, yıl içinde İMO Genel Merkezi tarafından değerlendirilir ve takip eden yıl bu çalışma yayınlanırken yeniden düzenlenebilir.

Not 6: Mevcut bir yapının belirli bir bölümünün değiştirilmesi ve/veya büyütülmesi ile ilgili ücret, hizmetin etkilediği yapı bölümünün alanı dikkate alınarak bulunacak olan PÜ'ne %30 eklenmek suretiyle bulunur.

Not 7: Mevcut bir yapının rölevesinin yapılması için gereken proje ücreti, HB = 1.00 alınarak hesaplanan PÜ'nin %10'unu esas alınarak bulunur.

Not 8: Mevcut bir yapının taşıyıcı sisteminin, servis yükleri ve deprem yükleri altında dayanımının incelenmesi ve öneri güçlendirme projelerinin hazırlanması için gerekli PÜ, HB = 0.50 alınarak hesaplanır ve yapının bütününe dikkate alarak hesaplanan röleve bedeli bu ücrete eklenir.

Not 9: Taşıyıcı sistemi incelenerek öneri güçlendirme projesi hazırlanmış yapıların güçlendirme uygulama projelerinin hazırlanması için gerekli PÜ, HB = 0.50 alınarak hesaplanır.

İnşaat Mühendisliği Hizmet Bedelleri'ne ilişkin olarak bu çalışmada yer almayan yapı türleri ve proje hizmetleri için ilgili kamu kuruluşunun proje ücretleri kabul edilecektir.

Örnek Proje Hizmet Bedeli Hesabı:

YA = 1000 m²

BM = 359,000,000.- TL (Yapı sınıfı III.B, Tablo-1)

YSK = 1.00 (Betonarme, Yüzeysel temel, Tablo-2,3)

PÜO = % 4.14 (Tablo-4)

İMHO = 0.75

PYK = 1.00 (1.Uygulama, Tablo-5)

HB = 0.60 (Uygulama projesi ve detayları, Tablo-7)

BK = 1.00 (Tablo-9)

PÜ = 1000 x 359,000,000 x 1 x 0.0414 x 0.75 x 1.00 x 0.60 x 1.00

PÜ = 6,688,170,000.- TL

7.5. Özlük Hakları Komisyonu Çalışmaları

Emeklilik Sigortası ve Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarılarının Genel Değerlendirilmesi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından bir süredir devam ettirilen emeklilik ve sağlık sisteminin yeniden düzenlenmesine yönelik çalışmalar sonucu hazırlanan Emeklilik Sigortası ve Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarıları genel metinler olarak değerlendirildiğinde, daha önce hazırlanarak kamuoyunun bilgisine sunulan ve bir bakıma bu kanun tasarılarının gerekçesi niteliğinde olan reform önerisi taslağının daha somutlaştırılarak maddeleştirilmiş hali olduğu açıkça görülmektedir.

Reform önerisinde baz alınan nokta olan “nüfus yapısındaki değişim” emeklilik sigortası kanun tasarısının da ana eksenini oluşturmaktadır. Buna göre şu anda her ne kadar bir çok Avrupa ülkesine göre genç bir nüfusa sahipsek de 27 yıl gibi oldukça kısa bir sürede Türkiye'nin 65 yaş üstü yaşlı bir nüfusa sahip olacağı, kişilerin emeklilik sürelerinin uzamasının ve prim ödeyenlere oranlandığında prim ödemedi sosyal güvenlik hizmetlerin yararlananların sayısının artmasının önemli bir sorun teşkil edeceği ve kurulacak yeni sistemin bu sorunlarla baş edebilecek şekilde, kaynakların verimli kullanılması esasına göre tasarlandığı ortaya konulmaktadır. Tasarıdaki belirlemeye göre yaşlı nüfus problemi ortaya çıkmadan geçecek 20 yıl çok önemlidir. Bu belirlemeler üstüne oturtulan kanun tasarısında da emeklilik yaşının dereceli olarak yükseltilmesi öngörülmekte, prim ödeme gün sayısı artırılmakta, emeklilik hakkında yararlananlar ya da yararlanacaklar üzerinden yeni tasarruf tedbirleri getirilmektedir. Ancak, genel olarak sosyal güvenlik kurumlarının bugünkü tıkanma noktasına gelmesinde yalnızca kapsam dalındakiler (emekli Sandığı, Bağ-Kur, SSK'lılar) sorumlu imiş gibi düzenlemelerin bu kişilerle ilgili yeni ve daha sıkı (denetimde, geri ödemelerde ve yararlandırmada) durumlar yaratılmaya çalışılarak yapılması kanımızca sorunu eksik ve tek taraflı belirlemek olur ve sosyal güvenlik kurumlarının bu gün içine düşürüldüğü durumu açıklamaktan uzak kalır.

Sorunların çözümü yalnızca emeklilik ve sağlık sisteminde yer alanlar üzerinden yapılacak tasarruf ve denetimle sağlanamaz, çünkü çok iyi bilindiği gibi emeklilik ve sağlık sistemini kilitleyen ve bugünkü içinden çıkılmaz hale getiren nedenler, sistemde prim ödeyerek yer alan ve hizmet talep edenlerden kaynaklanmamaktadır. Sosyal güvenlik kuruluşlarının bugünkü olumsuz durumlarında olanaklarının kişisel hesaplarla siyasiler ve işin başına getirilen onlara yakın kişiler tarafından çar çur edilmesi, siyasi kaygılarla çıkarılan erken emeklilik ve sigorta affı vb. yasalar, kayıt dışı ekonominin tüm istihdam içinde %52'lere ulaşması, kamu kurum ve kuruluşlarının borçlarının (SSK'ya) tüm SSK alacaklarının %50'sinden fazla olması ve bu alacaklar için haciz yoluna gidilememesi, prim ödemeyeni denetlemek ve kayıt içine sokmak yerine, ödeyenden dünya standartlarının çok üstünde prim alınması, sosyal güvenlik kurumlarının bu konuda denetimi yapacak kapasitede olmaması, vb. gibi nedenler çok büyük rol oynamaktadır.

Sigortalılara yapılan ödemeler dışında toplanan primlerin ziyan edilmesi önlenemezse, sistemin iyi işlemesini beklemek bir hayaldir. Toplanan primler sigortalıya gitmemekte, başka amaçlarla kullanılmakta, bazı ayrıcalıklı kişilerin zenginleşmesinde kullanılmakta, siyasi hesaplar toplum yararının üstünde tutulmaktadır. Sigorta kapsamında hizmet veren hastanelerdeki yolsuzluklar devam etmekte, ilaç şirketleri ile bazı hastane yetkilileri sosyal güvenlik kuruluşlarının toplanan primlerini kişisel çıkarlar için heba etmekte, sigortaya ait mallar yok pahasına kişisel yararlandırma adına satılmakta, kiralanmaktadır. Sıkı ve yarı bağımsız bir denetim bu hususların giderilmesinde yardımcı olabilecektir. Sosyal güvenlik kuruluşlarının bu konuda özerk kuruluşlardan destek alması sorunları önemli ölçüde çözecektir.

Avrupa Birliği ülkelerinde duruma uygun olarak emeklilik için gerekli prim günü sayısı ve yaş hadleri yükseltilirken ülkenin ekonomik verilerinin bu ülkelerle paralel olmadığı göz ardı edilmemelidir. Türkiye gibi, üretim ve istihdam olanaklarının Avrupa ülkelerine göre çok geride olduğu bir ülkede emekli olabilmek için 9000 prim gününü doldurmak ve buna ek olarak

68 yaşına kadar çalışmak koşulunu özel sektörde çalışanların çok büyük bir kısmı yerine getiremez. Ülkemizde, genç insanlarda işsizliğin ulaştığı dev boyutlar yüzünden 35’li yaşlardan sonra özel sektörde çalışmaya devam edebilme ve hele yeni iş bulabilme olanağının ne kadar düştüğü herkesin bildiği bir gerçektir. Prim ödeme gün sayısı ve emeklilik yaşı konusunda Avrupa ülkeleri örnek alınacaksa, istihdam, iş güvencesi ve işsizlik sigortası gibi konularda da bu ülkelerinkine eşit koşullar devlet eliyle yaratılmalıdır. Aksi takdirde modellemenin bir kısmını alıp bu modellemeye yol açan diğer koşulları göz ardı etmek, ülke insanının büyük bölümünü 50’li yaşlardan sonra sosyal güvencesizlikle ve sefaletle karşı karşıya bırakacaktır.

Kanun tasarıları esas olarak emeklilik ve sağlık sisteminde yer alanlarla (prim yatırarak yararlananlarla) ilgili kısıtlamalara ve tasarruf tedbirlerine gitmekte ise de, genel politikalarla kayıt dışı çalışanların sistemin bugünkü durumundaki olumsuz etkisine çözümler bulunmaz ve Sosyal güvenlik yasa tasarısı önerisi diğer tüm ülke bileşenlerinden ayrılıp tek başına ele alınırsa amaçlanan sonuca ulaşması ve tüm ülke insanına çağdaş ülkelerdekine benzer bir güvence sağlanması mümkün olamaz. Ülkede sosyal güvenlik sisteminin bugünkü çıkmaza girmesindeki etkenler yalnızca mevcut sosyal güvenlik sisteminden kaynaklanan etkenler olmayıp, üretim ve istihdam olanakları artırılmadıkça, siyasi ve diğer nedenlerle kayırmaca ve yolsuzluk engellenmedikçe, bağımsız denetim mekanizmaları kurulmadıkça, kayıt dışı ekonominin üstüne gidilmedikçe, vergi yükleri adil oranlara indirilmedikçe, vergi kaçakları önlenmedikçe sosyal güvenlik sisteminin düzelmesini beklemek bir hayal olacaktır.

Emeklilik Sigortası Kanun Tasarısı Maddelerinin Değerlendirilmesi

Madde 6- Kanun tasarısının 6. maddesi “sigortalı sayılmayanlar”ı saymakta, maddenin bendinde “yedek subay okulu öğrencileri” yer almaktadır. Askerlik bir keyfiyet olmayıp bir kamu görevidir. Bu nedenle askerliğin bir evresi olan yedek subay okulunda öğrencilik de yine kişinin takdir yetkisine bağlı olmayıp bir zorunluluktur. Durum böyle iken yedek subay olarak askerlik yapılan dönemi sigortalı sayıp, eğitimle ilgili dört aylık öğrencilik dönemini sigorta kapsamından çıkarmak doğru değildir. Askerlikle ilgili geçecek tüm dönem (yedek subay okulun öğrencilik ve yedek subaylık dönemi) bir bütün olarak sigorta kapsamına alınmalıdır.

Madde 28- “Sigortalının kendisinden kaynaklanan sebeplerle tedavi süresinin uzaması, iş göremezliğinin artması” başlığı ile düzenlenen maddede, geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik gelirinin sigortalının hekimin bildirdiği tavsiyelere uymaması, bağışlanmaz kusuru veya kasdi bir davranışı ile iş kazasına uğraması, meslek hastalığına tutulması vb. nedenlerle kesilebileceği ya da eksik ödenebileceği hükme bağlanmaktadır. Bu madde de genel olarak insan haklarına ve özel olarak hasta haklarına aykırıdır. Hastalığını bilinçli olarak kimse ağırlaştırmak istemez. Böylesi bir durum söz konusu ise kişi ya bilinçsizdir, ya da hekim tavsiyesini yerine getirebilecek koşulları yoktur. Örneğin dinlenmesi, iyi beslenmesi, stresten uzak olması vb. koşullar hastalığın iyileşmesi için şartsa kişi bu şartları yerine getiremeyecek durumda olabilir. Bu durumlarda zaten hasta olan kişiyi ayrıca cezalandırmak insan haklarına aykırıdır. Bu madde taslaktan tamamen çıkarılmalıdır.

Madde 31- Maddede “Malullük aylığından yararlanma şartları” düzenlenmekte, maddenin bendinde “en az 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş olması” şartı getirilmektedir. Bu şart kanımızca hakkaniyet ilkelerine uygun değildir. Çünkü malullük insanın elinde olan bir durum değildir. 3600 gün prim ödemedi de herkesin başına gelebilir. Bu durumda zaten malul olduğu için çalışmayan kişiye bir de hiç de az olmayan (10 yıllık) bir prim borcu yüklenmesi, sosyal devlet ilkesinin tamamen ortadan kaldırılması olacaktır. Sosyal devlet ilkesinin en alt sınırı malullerin korunmasıdır. Ayrıca malullük için prim gün sayısının kaldırılması ya da çok aza indirilmesi kötüye kullanılacak bir hak da değildir. Çünkü kimse böyle bir haktan yararlanmak için malul olmayı seçmez. Bu nedenle, malullük için prim gün sayısı kaldırılmalı ya da çok aşağı bir sınıra çekilmelidir.

Madde 36- Madde yaşlılık aylığından yararlanma şartlarını düzenlemektedir. Maddede prim gün sayısı 7000'den 9000'e çıkarılmakta ve emeklilik yaşının 70 yıl içinde dereceli olarak artırılması öngörülmektedir. Emeklilik Sigortası Kanun Tasarısına gerekçe oluşturan ve daha önce yayınlanan Reform Önerisi Taslağında Avrupa ülkelerinden örnekler verilerek Türkiye'de emeklilik yaşının çok düşük olduğu, gelişimin hızlanması ile insan ömrünün uzadığının bir gerçek olduğu belirtilmekte idi. Avrupa Birliği ülkelerindeki duruma uygun olarak emeklilik için gerekli prim günü sayısı ve yaş hadleri yükseltilirken ülkenin ekonomik verilerinin bu ülkelerle paralel olmadığı göz ardı edilmemelidir. Türkiye gibi, üretim ve istihdam olanaklarının Avrupa ülkelerine göre çok geride olduğu bir ülkede emekli olabilmek için 9000 prim gününü doldurmak ve buna ek olarak 68 yaşına kadar çalışmak koşulunu özel sektörde çalışanların çok büyük bir kısmı yerine getiremez. Ülkemizde, genç insanlarda işsizliğin ulaştığı dev boyutlar yüzünden 35'li yaşlardan sonra özel sektörde çalışmaya devam edebilme ve hele yeni iş bulabilme olanağının ne kadar düştüğü herkesin bildiği bir gerçektir. Prim ödeme gün sayısı ve emeklilik yaşı konusunda Avrupa ülkeleri örnek alınacaksa, istihdam, iş güvencesi ve işsizlik sigortası gibi konularda da bu ülkelerinkine eşit koşullar devlet eliyle yaratılmalıdır. Aksi takdirde modellemenin bir kısmını alıp bu modellemeye yol açan diğer koşulları göz ardı etmek, ülke insanının büyük bölümünü 50'li yaşlardan sonra sosyal güvencesizlikle ve sefaletle karşı karşıya bırakacaktır. Bu nedenlerle, halen yürürlükte olan şekli ile, kadınlar için 58, erkekler için 60 yaşın doldurulmuş olması ve 7000 gün prim ödeme şartının devam etmesi gerektiği kanısındayız.

Madde 37- Madde "Yaşlılık aylığının hesaplanması"nı düzenlemektedir. Maddede aylık bağlama oranı boş bırakılmıştır. Bu oran en azından eski düzenlemenin gerisinde olmamalıdır.

Madde 45- "Hak sahibi aylıklarının kesilmesi ve yeniden bağlanması"nı düzenleyen maddenin b bendinde "çocuklara bağlanan aylıklar" düzenlenmekte, ancak 43. maddede kız ve erkek çocuklar arasında kız çocuklarının lehine düzenleme yapılmış iken bu maddede bu durum açıkça ifade edilmemektedir. Bu madde metni, 43. madde düzenlemesine paralel olarak kız ve erkek çocuklar için, kız çocuklarının lehine hükümler korunarak yeniden düzenlenmelidir.

Madde 67- Fiili hizmet zammı sürelerinin düzenlendiği maddede yer alan tabloda, risk ve iş güclüğü içeren mesleklerde her yıl için kaç prim gün sayısının fiili hizmet zammı olarak belirlendiği gösterilmektedir. Mühendislerin bir bölümü çizelgede gösterilen meslekler kadar risk altında ve zor iş koşullarında çalışmaktadır. Özellikle şantiye koşullarında hizmet veren mühendislerin gerek kaza riskleri, gerekse yıpranma dereceleri çok yüksektir. Bu nedenle çizelgenin 3 no'lu satırında yer alan çalışanlara "her türlü inşaat işlerinde çalışanlar" ibaresi ve aynı satırın 2. sütununun 7. satır olarak da "fiili olarak inşaat işlerinde" ibaresi eklenmelidir.

Madde 79- "Kısa vadeli, sigorta kolları prim oranlarının tespiti" başlıklı maddenin son paragrafında "Hangi iş kollarının hangi tehlike sınıfına girdiği, tehlike ve sınıf derecesine ait prim oranlarının ve tehlike derecelerinin belirlenmesinde uygulanacak esaslar, ilgili bakanlıkların görüşleri de alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulacak bir tarife ile tespit olunur." Hükümü yer almaktadır. Bir tarife oluşturulurken yalnızca ilgili bakanlıkların değil, ilgili meslek kuruluşlarının görüşlerinin de alınması kanımızca son derece yararlı olacaktır. Kamu kurumu niteliğinde kuruluşlar olan meslek kuruluşlarının kuruluş kanunlarında yer alan kuruluş amaçlarından biri de budur. "Bakanlıklara ve idareye gereken her konuda görüş sunmak, kamu yararı adına işbirliği içinde çalışmak" bir meslek kuruluşu olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin ve birlik bünyesinde yer alan meslek odalarının temel amaçlarından biridir. Ayrıca teknik konularda 50 yıllık bir tecrübeye sahip olan bu kuruluşların görüşüne başvurulması kamu yararı açısından da son derece olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bu nedenlerle, tarife hazırlanırken yalnızca ilgili bakanlığın değil, ilgili diğer kuruluşların da görüşünün alınacağına madde metnine konulmasının gerektiği kanısındayız. (mahkemeler yıllardır bu tür hukuki çekişmelerin çözümünde mühendis odalarından yardım talep etmektedirler.)

Madde 84- “Asgari işçilik ve prime esas kazanç tespiti uygulaması” başlıklı maddenin 6. fıkrasında kuruma yeterli işçilik bildirilip bildirilmediği ve asgari işçilik oranlarının saptanması ile bu oranlara yapılacak itirazların karara bağlanması amacıyla kurum bünyesinde, kurum teknik elemanlarından beş, Yönetim Kurulunda temsil edilen işçi ve işveren konfederasyonunca görevlendirilecek iki teknik eleman olmak üzere toplam yedi kişiden oluşacak bir asgari işçilik oranı tespit komisyonundan söz edilmektedir. Bu komisyona ilgili meslek kuruluşundan da bir teknik eleman alınması son derece olumlu olacaktır. 50 yıllık mesleki birikimleri nedeniyle meslek kuruluşları çeşitli sektörlerde kaç kişinin çalıştığını, bir işin kaç kişi ile yapılacağını, bu kişilerden kaçının vasıflı işçi (mühendis, tekniker, usta, vb.) olması gerektiğini, bağımsız birimler olarak oldukça iyi bilmektedir. Üyeleri arasında hem işçiler hem de işverenler yer alan meslek kuruluşları asgari işçilik tespitinde yıllardır yargı makamlarının talebi ile hizmet vermekte, bu kuruluşlardan alınan bilgiler doğrultusunda hukuki ihtilafa düşülen durumlarda asgari ücret belirlenebilmektedir.

Madde 111- “Kanunları gereğince açığa alınanlar ile görevine son verilenlerin primleri”ni, düzenleyen maddede görevden uzaklaştırma, tutuklanma veya gözaltına alınma halinde eksik aylık alanların prime esas kazançlarının yarısının alınacağı hükmü yer almaktadır. Yukarıda anılan durumlarda memurun ücreti tamamen kesiliyorsa prim ödeme yükümlülüğünün de olmadığı madde metninde hükme bağlanmalıdır.

Geçici Madde 6- Geçici madde kamu görevlilerinin emeklilik ikramiyelerinin bir yıla kadar eskisi gibi ödeneceği, bir yıl sonunda ise ikramiyenin memurun son çalıştığı kurumca, bu kurum özelleştirilmiş, satılmış veya devredilmişse Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca ödeneceği hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme muğlak olup bir yıl sonrasında ödemelerde karışıklık yaşanabilir. Düzenlemedeki belirsizlik giderilmelidir.

Geçici Madde 22- “Bu kanunun 43. maddesinin (B) bendinin (b) alt bendinde belirtilen yaş hadleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra uygulanır” hükmüne yer vermektedir. On yıllık uygulamanın nasıl olacağı hususu belirsizdir. Bu belirsizlik ortadan kaldırılmalıdır.

Geçici Madde 26- “5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununun yürürlükte kalan maddeleri ile diğer kanunlarda bu maddelere yapılan atfırlara ilişkin hükümler bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde bu kanunda yapılacak düzenlemelerle yürürlükten kaldırılır” hükmüne yer vermektedir. Yapılacak düzenlemede kazanılmış hakların geriye götürülmemesi ilkesi gözetilmelidir.

Geçici Madde Önerisi- Kanun tasarısında yer almayan bir geçici maddenin eklenmesi tarafımızca önerilmektedir. Kanun taslağı yürürlüğe girmeden önce emekli olanların yeni sistem karşısındaki durumu tasarıda düzenlenmemiştir. Bu eksikliği giderebilmek için şu şekilde bir düzenleme yapılmalıdır.

Geçici Madde 31- Bu kanunun yürürlük tarihinden önce emekli olanların bu kanunun yürürlüğe girmesi ile faydalanabilecekleri yeni durumlar ve yeni sisteme isteğe bağlı geçişlerinin koşulları ayrı bir yönetmelikle düzenlenir.

Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı Maddelerinin Değerlendirilmesi

Madde 16- “Katılım payı”nın düzenlendiği maddede hekim ve diş hekimi muayenesi de yararlanandan katılım payı alınacak hizmetler içinde sayılmaktadır. Bu kanımızca doğru bir düzenleme değildir. Öncelikle muayenenin yararlanan açısından kötüye kullanıma ihtimali yoktur, kimse gerekmedikçe muayene olmaya zaten gitmez, ayrıca pay nedeniyle caydırıcı olması ihtimali söz konusudur. Bu nedenle hastalığın ilerlemesi ve daha kötü sonuçların doğmasına, yapılacak harcamaların da doğal olarak çok daha yükselmesine yol açabilir. Yeniden düzenleme yapılarak muayeneler katılım payı dışında bırakılmalıdır. Diğer hizmetlerden alınacak katkı payının ise %50'lere kadar çıkarılması son derece yüksek olup bu daha makul düzeylere çekilmelidir.

Madde 20- “Sözleşmeler ve sağlık giderlerinin ödenmesi” başlıklı maddede sağlık yardımlarının karşılanması, kurumun yurt içi ve yurt dışından her türlü gerçek ve tüzel kişilerle yapacağı satın alma sözleşmelerle sağlanacağı belirtilmektedir. Bu düzenleme eski yıllarda bu sözleşmeler ve satın almalar yoluyla sağlık kurumlarının uğradığı devasa boyutta zararları, kamu kaynaklarının kişisel çıkarlar için nasıl çar çur edildiğini akla getirmektedir. Sağlık yardımlarının karşılanmasında devletin tamamen devre dışı bırakılarak konunun piyasa koşullarına emanet edilmesi gerekli denetim mekanizmalarının da doğru işlemediği göz önüne alındığında suistimaller ve kayırmacılık, dolayısı ile sistemin zarar görmesi ve hizmetlerin yararlananlar için son derece pahalıya gelmesi sonuçlarını doğrulabilir.

Madde 22- “Prim alınması2nı düzenleyen maddenin son iki fıkrasında Emeklilik Sigortası Kanununun 49. maddesinin isteğe bağlı sigortalı olanların aynı zamanda bakmakla yükümlü olunan kişi olması durumunda sağlık sigortası primini ayrıca ödemesi gerektiği ve bu kişilerin bakmakla yükümlü olunan sıfatından yararlanarak sağlık hizmetlerinin yararlanamayacağı hükme bağlanmaktadır. Kanımızca bu düzenleme hakkaniyet kuralına uygun değildir. Çünkü bakmakla yükümlü olunan kişinin emekliliğe dönük olarak yaptırdığı isteğe bağlı sigortalılık, ona bir gelir veya sağlık hizmetleri ile ilgili bir hak sağlamamakta olup geleceğe yönelik bir tasarruftur. Durum böyle iken bu kişileri bakmakla yükümlü olunan kişilerin yararlanabildiği sağlık hizmetleri kapsamında çıkarmak, isteğe bağlı sigortalı olmayan ve bakmakla yükümlü olunan kişilere sağlanan haklardan mahrum etmek eşitlik ilkesine aykırıdır.

Madde 27- Madde metni “hekimin tavsiyesine uymama sorumluluğu”nu düzenlemektedir. Maddede kurumdan sağlık yardımı alanların hekimin bildirdiği tavsiyelere uymaması nedeni ile tedavi süresinin uzamasına, malul kalmasına veya malullük derecesinin artmasına neden olması durumunda oluşan ek masrafların %50’sinin sigortalıdan tahsil edileceği hükme bağlanmaktadır. Bu madde de genel olarak insan haklarına ve özel olarak hasta haklarına aykırıdır. Hastalığını bilinçli olarak kimse ağırlaştırmak istemez. Böylesi bir durum söz konusu ise kişi ya bilinçsizdir, ya da hekim tavsiyesini yerine getirebilecek koşulları yoktur. Örneğin dinlenmesi, iyi beslenmesi, stresten uzak olması vb. koşullar hastalığın iyileşmesi için şartsa kişi bu şartları yerine getiremeyecek durumda olabilir. Bu durumlarda zaten hasta olan kişiyi ayrıca cezalandırmak insan haklarına aykırıdır. Bu madde taslaktan tamamen çıkarılmalıdır.